
Andrew J. Nathan

Kicsoda Kim Dzsongun?

Észak-Korea ifjú vezetőjének pufók arca és borzas frizurája, Dennis Rodmannel, a tevtoválásos-piercinges volt kosárlabda-sztárral való közeli kapcsolata, valamint a rakétakilövéseknél látható komolytalan vigyorgása nehezen egyeztethetők össze a rezsim abbéli ígéretével, mely szerint „tűztengerbe” fojtja ellenségeit. Nyugaton mindez viszolygás és gúny keverékét váltja ki. Az előrejelzések szerint nem fog túl sokáig fennmaradni a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, tekintettel az általános szegénységre, az – ENSZ egyik vizsgálóbizottsága által – emberiesség elleni büntettnek nyilvánított¹ népirtó fogolytábor-rendszerére, önként vállalt gazdasági elszigeteltségére, az összeütközésekre, melyek alól egy szomszédja sem kivétel, s végül zöldfülű vezetőjének tapasztalatlanságára. Az Obama-kormány a „türelem taktikáját” alkalmazza az országgal szemben, várván, hogy az egyre szigorúbb nemzetközi megtorló intézkedések vagy nukleáris fegyver-programjának feladására kényszerítsék Észak-Koreát, vagy pedig belső összeomlást idézzenek elő, mely után Dél-Korea nyugatbarát kormánya veszi át a hatalmat.

Észak-Korea másik közvetlen szomszédja, Kína soha nem számolt azzal, hogy a KNDK megadja magát vagy összeomlik, és eddig igaza volt. Ahelyett, hogy Phenjan leállítaná atombomba- és rakéta-programját, feltételezések szerint tíz és húsz között van a jelenleg birtokában levő nukleáris fegyverek száma, és több mint ezer rövid-, közepes és hosszú hatótávolságú

rakétával rendelkezik, továbbá egy olyan kompakt robbanófej kifejlesztésén dolgozik, amely képes lesz csapást mérni Amerika szárazföldi részére.²

Otthon a rezsimnek nemrégiben sikerült túlélnie a legkeményebb próbatételt, mellyel totalitárius rendszerek néznek szembe: a vezetői utódlás kérdését. 1948-tól, amikor is Korea háború utáni szovjet megszállása véget ért, Kim Ir Szen vezette az országot 1994-ben bekövetkezett haláláig; majd fia, Kim Dzsongil követte 1994-től 2011-ig; az ő halála után 2011-től az alapító unokája, Kim Dzsongun kezébe került az irányítás. Dzsongun apja legkisebb fia volt és meglepetést okozott, hogy rá esett a választás; mindössze apja halála előtt két évvel merült fel a neve, szemben apjával, aki húsz évig volt a hatalom várományosa. Kim Dzsongilról azt tartják, hogy ez idő alatt ő irányította az ország terrorista és hamisító hálózatait, csempészügyleteit és fegyverkereskedelmét.

További különbség, hogy a második Kim hosszan tartó nyilvános gyászt rendelt el apja tiszteletére; majd – látványos tanúbizonyságot téve szerénységéről – három évig halogatta, hogy a legfontosabb hivatalokba beiktassák; Dzsongun viszont a maga huszonhét évével apja halála után rögtön az uralmon levő Koreai Munkáspárt (KMP) első titkárává nevezette ki magát, majd rövidesen a Központi Katonai Bizottság elnökének, a Nemzeti Védelmi Bizottság elnökének, valamint a Koreai Néphadsereg Főparancsnokának a pozícióira is igényt tartott, csak hogy néhányat említsünk. 2016 májusában összehívta a Koreai Munkáspárt hetedik Kongresszusát, harminchat év után az elsőt, hogy elfogadhassa a pártelnöki tisztséget, és személyesen is nyomot hagyhasson az ország

1 „A vizsgálóbizottság jelentése az emberi jogok érvényesüléséről a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban” 2014. március 17., elérhető a www.ohchr.org oldalon.

2 Az eredeti cikk megjelenése után, 2016. szeptember 16-án végre is hajtották ezt a kísérleti atomrobbantást, mely eddig a legnagyobb volt a rendszer történetében. [– a ford.]

„párhuzamos előrehaladás” (byungjin) nevű politikáján, mely egyszerre irányul a gazdaság és az atomfegyverek fejlesztésére.

A harmadik Kim tekintélye a törvényességnek egy sajátos észak-koreai formáján nyugszik, melyet nagyapja tett a rendszer alapjává. A KMP elődje egy klasszikus leninista szervezet, a Koreai Kommunista Párt volt, mely az 1920-as években jött létre szovjet (és később) kínai gyámkodás alatt. Azonban Kim Ir Szen, miután 1948-ban átvette a hatalmat Korea északi része fölött, megszabadult szovjet- és kínai barát vetélytársaitól, egy különleges személyi kultuszt hozott létre. Ebben a kultuszban „Kim Ir Szen nem úgy jelent meg, mint bármiféle külföldi vezető, filozófus vagy gondolkodó szellemi örököse, tanítványa vagy olyasvalaki, aki azok útmutatására várt volna” – tudjuk meg Andrei Lankov Észak-Korea-kutató *Az igazi Észak-Korea (The Real North Korea)* című könyvéből. – „Ő az alapító atya volt... a maga nemében, a Halhatatlan Dzsucse Eszme Megalkotója és a Legnagyobb Ember a Koreai Történelem Ötezer Éve alatt”.

A kultusz képzeletvilágát tekintve merített a kereszténységből (melyet a Koreai-félszigeten régóta hirdettek misszionáriusok, köztük – egyes források szerint – Kim Ir Szen anyai nagyapja is), a buddhizmusból, és Korea egykori gyarmatosítójának, Japánnak a császár-mítoszából. Ahogy B. R. Myers rámutat *A legisztább faj (The Cleanest Race)* című, az észak-koreai propagandáról szóló elemzésében, Kim Ir Szent hermafroditának ábrázolták – kövérkés, lágy és tiszta vonásokkal – akiből erkölcsi tisztaság és hátorzongató nyugalom áradt, miközben hasznos útmutatással és anyai szeretetével árasztotta el a rászoruló „gyermekded népet”.

Az észak-koreai rendszert éppen ezért nem lehet sem „sztálinistának” sem konfucianusnak tekinteni, ahogy ezt gyakran teszik. A „kimirszenizmus” nevű ideológiára támaszkodik, mely a dzsucse (’önerő’) eszméjén alapul. Ez az ideológia Kim Dzsongil valamikori szavaival élve „egy olyan eredeti eszme, mely nem magyarázható meg a marxizmus-leninizmus keretein belül... ez egy újonnan felfedezett eszme az emberi gondolkodás történetében”. A dzsucse, melynek központi gondolata, hogy

„nem a természet, hanem az ember az, aki uralma alatt tartja az anyagi világot”, tekinthető Bruce Cumings Korea-szakértő szerint „az észak-koreai nemzeti szolipszizmus³ homályos középpontjának”.⁴

Kim Ir Szen – hogy a rendszer jövőjét biztosítva lássa – a saját törvényességét igazoló mítoszt egy új dinasztia alapjává is tette. Lankov feltevése szerint valószínűleg félt, hogy kijelölt utódja oly módon söpri le a politika színpadáról, mint ahogy például Lin Piao⁵ tette azt Maoval Kínában újabb keletű vádak szerint. Az egyetlen személy, akiről nehezen lehetett elképzelni, hogy megbuktatja, a fia volt, akinek a saját túlélése múltott az apai mítosz időtállóságán. Az ifjabb Kim születési évét 1941-ről 1942-re változtatták, hogy egybecsengenjen apja 1912-es születési évével. Hivatalos születési helye is átkerült tényleges szibériai helyszínéről – ahol a koreai kommunisták rejtőzködtek a világháború idején – Koreába, egy képzeletbeli titkos gerillatáborba, mely a hófödte szent Pektu-hegyen volt a japán megszállás idején. Továbbá ifjúságának története visszamenőleg határozottságáról és erényességéről szóló példázatokkal lett teletűzdelve.

Ahogy Kim Dzsongil közeledett életének vége felé, neki is találnia kellett egy örököszt három fia közül. (Négy lánya is született, akik ma különféle kormány megbízásokat töltenek be.) Megfigyelők kezdetben arra számítottak, hogy a legidősebbre, Kim Dzsongnamra esik a választás (született 1971-ben).⁶ Kim Dzsongnam Kim Dzsongil első tartós kapcsolatából származik (nem derül ki egyértelműen, hogy Dzsongil valaha is hivatalosan egybekelt volna bármelyik élettársával), azonban a nagyhatalmú Kim Ir Szen nem kedvelte az anyát. Ráadásul 2001-ben

3 Olyan filozófiai irányzat, mely azt tanítja, hogy az emberi tudat az egyetlen valóságos létező. Minden más csak a tudat terméke.

4 Ld. Bruce Cumings: Észak-Korea: Egy másik ország (New Press, 2004). 159. oldal.

5 Lin Piao, kínai kommunista katonai vezető, marsall, a Kínai Népköztársaság honvédelmi minisztere 1959-től 1971-ig. Már a kínai polgárháború korai szakaszában kitűnt katonai tehetségevel. A kezdetektől Mao híve és közeli harcostársa lett.

6 Kim családfája megtekinthető az nkleadershipwatch.wordpress.com/kim-family weboldalon.

Dzsongnam lebukott Japánban egy útlevél-ellenőrzés során, mikor is hamis dominikai útlevéllel akart belépni az országra felesége, gyermeke és egy bébiszitter társaságában. A hamis útlevéllel nem lett volna semmi baj az észak-koreai elit köreiből, viszont maga az ok, amiért Dzsongnamnak szüksége volt rá – családját akarta elvinni a tokiói Disneylandbe – minden kétséget kizáróan meggyőzte apját arról, hogy fiában nincs meg a kellő keménység a hatalom gyakorlásához. Dzsongnamot száműzetésbe küldték; ideje nagy részét állítólag Makaóban, a kínai kaszinóvárosban tölti. Több sajtótájékoztatón fejezte ki nemtetszését az „örökletes utódlással” kapcsolatban. Értesülések szerint kínai testőrök védik az esetleges észak-koreai bérgyilkosokról. Nem világos, kinek a támogatását élvezi.

Kim Dzsongil második fia, Kim Dzsongcsol sem találtatott alkalmasnak, – a család egykori japán szusizsakácsának sok mindent feltáró könyve szerint – azért, mert „nőiesen puhány” volt. Így már csak az 1984-ben⁷ született Dzsongun maradt hátra, bár hivatalos születési idejét 1982-re változtatták, hogy folytatódjék a nagypapa és apja születési éveivel való rejtélyes párhuzam. Dzsongun nem sok tehetséget mutatott a tanulás terén, és középiskolás éve alatt, melyeket egy svájci magániskolában töltött, állítólag csakis a kosárlabda és más sportok megszállottja volt. Indulatos és zsarnokoskodó természete azonban alkalmassá tette egy diktatúra megöröklésére. 2009-ben felröppent a hír, hogy „egy új, nagyreményű vezető jelent meg Korea ősi földjén”. Dzsongun külsejét addig kozmetikázták, amíg nem emlékeztetett nagypapjára – még a felfelé fésült haja is. Megfigyelők ennek tudják be súlygyarapodását is; hírszerzői jelentések szerint elképzelhető, hogy túlsúlyossága miatt jelenleg egészségügyi problémáktól szenved.

Dzsongun hatalma számára a legkomolyabb fenyegetést nagybátyja jelentette. Kim Dzsongil egyetlen lánytestvérének a férje,

7 Ezt a sokáig bizonytalan dátumot Kim egy száműzetésben élő nagynénje erősítette meg. Ld. Anna Fifield, „Kim Dzsongun 1998 óta az Egyesült Államokban élő nagynénjének titkos élete”, („The Secret Life of Kim Jong-un’s Aunt, Who Has Lived in the US Since 1998”), *The Washington Post*, 2016. május 27.

Csang Szongthek széles befolyással rendelkezett, többek között a Nemzetvédelmi Bizottság alelnökeként szolgált, ellenőrzése alatt tartotta Phenjan devizataralékait, és ő volt a rendszer fő kapcsolattartója Kínával.⁸ Sokan úgy tekintettek rá, mint valami helytartóra; további fenyegetést jelentett Dzsongun számára az a szoros kapcsolat, melyet száműzetésben élő idősebb féltestvérével, Dzsongnammal ápolt, aki elfoglalhatta volna a fiatalabbik testvér helyét a párt és az állam élén, ha úgy hozta volna a sors.

2013. december 8-án, két évvel Dzsongun hatalomra kerülése után az ifjú vezető úgy rendelkezett, hogy Csangot egyenruhás örök fogják le magas rangú tisztviselők százainak szeme láttára, akiket a kormányzó párt Politbüroja hívott össze kibővített ülésére. Az ellene felhozott vádak a „pártellenes, ellenforradalmi frakciózás”, a többrendbeli házasságtörés és még egyéb bűnök voltak. „Kutyánál is hitványabb emberi söpredékké nyilvánították”, majd egy kivégző osztag golyói végeztek vele (nem pedig légvédelmi ágyúk és kiéheztetett kutyák, mint akkoriban rebesgették). Követői közül sokakat megölték vagy munkatáborba küldtek, egyes jelentések szerint házastársaikkal, gyerekeikkel és unokáikkal együtt. Csang feleségéről nem lehet tudni, hogy vajon egyetértett-e házasságtörő férje kivégzésével; úgy hírlik, elmebajban szenved, és a tisztogatások óta megjelent már néhány alkalommal a nyilvánosság előtt, de nem szólalt meg.

Ez a családi dráma különösen rossz hatással volt Észak-Korea egyetlen hivatalos szövetségeseire, Kínára. Az utóbbi sértésként értelmezte az effajta vérlázító eljárást, amelynek – az észszerű reformok hívének tekintett – elsődleges phenjani kapcsolattartója esett áldozatul. A tisztogatások pedig a két diktatúra közti erkölcsi különbséget hangsúlyozták: a kínai politikusok

8 Ld. Ken E. Gause, „Észak-koreai vezetési stílus és döntéshozatal Kim Dzsongun alatt: Értékelés a második év után” („North Korean Leadership Dynamics and Decision-Making Under Kim Jong-un: A Second Year Assessment”) Center for Naval Analyses, 2014. március, továbbá „Észak-koreai kártyavár: vezetési stílus Kim Dzsongun alatt” („North Korean House of Cards: Leadership Dynamics Under Kim Jung-un”) Committee for Human Rights in North Korea, 2015.

minden megátalkodottságuk ellenére legalább nem végeztetik ki a rokonaikat.

Az ifjú zsmoknak a rendszer műszaki-gazdasági elitje előtt is meg kellett erősítenie tekintélyét. B. R. Myers felhívja a figyelmet egy jelenségre, amely Kim Dzsongunra, és nemkülönben elődeire is vonatkozik:

„Mivel ez nem egy az anyagi életszínvonal emelése iránt elkötelezett marxista-leninista állam, hanem inkább nacionalista, melyben a vezető fő szerepe a koreai erények megtestesítése – és melyek közé szemmel láthatólag nem igazán tartozik a szellemi kiválóság – [a vezető] viszonylag alacsonyabb értelmi képessége kevésbé aggasztja a propagandát, semmint egy kívülálló azt feltételezhetné.”

Mindazonáltal a Kim-dinasztia fennállása során mindig is a vezetők alapvető feladata közé tartozott a termelői egységek látogatása az ország egész területén, valamint a „helyszíni tanácsadás”.⁹ Hogyan tudná Kim Dzsongun – aki mindössze apja halála előtt egy évvel lett kinevezve négycsillagos tábornokká és a Központi Katonai Bizottság alelnökévé minden előzetes katonai tapasztalat nélkül – kivívni az ország egymillió fős hivatásos hadseregének a tiszteletét, mely a negyedik legnagyobb a világon, vagy a rakétafejlesztéssel foglalkozó tudósokét, akik a Szovjetunióban és Kínában tanultak, és gazdasági pangás időszakában sikerült többé-kevésbé működőképes atombombákat és rakétákat létrehozniuk, nem beszélve az ország magas rangú gazdasági szakembereiről és diplomáitairól?

Azért, hogy Kim Dzsongun ellenőrzést gyakorolhasson felettük, magas rangú katonatisztek tucatjait távolította el, valamint jó néhány magas rangú párhivatalnokot és biztonsági tisztet is. (Az Associated Press amerikai hírgyűnökség dél-koreai forrásokra hivatkozott, melyek azt állították, hogy Kim körülbelül hetven magas rangú tisztviselőt végeztetett ki első négy hivatali éve alatt.) Ugyanakkor nagyapja és apja nemzedékéből származó tisztviselőket léptetett elő, akiket hűségnek ítélt meg.

Kim széles körű támogatottságát akarta biztosítani a társadalom egészét érintő ún. „rétegek szerinti megfosztottsággal”, mely némiképp enyhébb formában, de továbbra is fennmaradt. A kérdést Robert Collins vizsgálta néhány felbecsülhetetlen értékű beszámolóban, leírván, hogy az észak-koreai szongbun, azaz a társadalmi tagozódás rendszere „miként osztja az ország népességét 51 kategóriába, azaz a Kim-családdhoz és az észak-koreai államhoz való hűség és megbízhatóság szerinti rangsorba”. Ezek a kategóriák viszont három fő osztályba csoportosíthatók: a belső, az ingadozó és az ellenséges osztályba, melyek hozzávetőlegesen a lakosság 25, 55, illetve 20 százalékát alkotják.

Az osztályok szerinti státusz örökletes, és meghatározza a helyet, ahol és ahogyan az emberek lakhatnak, tanulási és pályaválasztási lehetőségeiket, valamint az élelemhez és fogyasztási cikkekhez való hozzájutásukat. A fegyveres erők és a biztonsági szolgálat tagjai a belső osztályokból kerülnek ki, és annak a rendszernek a megvédésére törekednek, amelytől saját és családjaik kiváltságai függenek. A politikai hűtlenség az egyént az ellenséges osztályba és nagyon gyakran munkatáborba juttatja – bizonytalan időre, mely rendszerint halállal végződik. Ezenfelül, mint Lankov tudósításából kiderül, „nemcsak a bűnös, hanem egész családja eltűnik a sülylesztőben”.

A kiváltságokon alapuló rangsor nemcsak társadalmilag, hanem anyagilag is érezhető. Phenjan központjában közel világszínvonalon él a társadalom krémjét alkotó néhány százezer ember. Távolabb, de még mindig a nagyvárosban laknak az alacsonyabb rangú káderek és szakértők, akik életkörülményei szerényebbek, de elviselhetőek. A népesség döntő többsége a fővárostól messze lakik. A közepes kiváltságok birtokában lévő hivatalnokok félnek megkérdőjelezni a rendszert, mivel attól rettegnek, hogy a még több nélkülözést elszenvedő rétegekbe fokozzák le őket. Ez a rendszer olyan félelemre épülő beilleszkedési kényszert váltott ki az egész ország lakói között, mely csak a szovjetunióbeli Gulag, illetve a náci Németország faji megkülönböztetése által fenntartott állapotokhoz hasonlítható.

⁹ Ld. Jae-Cheon Lim, *Vezetői jelképek és személyi kultusz Észak-Koreában: A vezetői állam (Leader Symbols and Personality Cult in North Korea: The Leader State*, Routledge, 2015), 104–117. oldal.

A nehéz életkörülményeket a többség számára némiképp enyhítették a szerény gazdasági és kulturális reformok, melyek egy része már Kim Dzsongil idején elkezdődött. A rendszer eltűri a kisebb termelői piacokat, melyek javítják az élelmiszerellátást; a gazdák megtarthatják a termés egy részét; a vállalkozások szétoszthatják a bevétel egy részét a dolgozók és a személyzet között; a kereskedők korlátozott számban átjárhatnak a kínai határon. Már kezd elhalványulni az 1990-es évek végi nagy éhínség emléke. Kim hivatalba lépése óta a GDP évente körülbelül egy százalékkal nő, összehasonlítva az apja időszakában sok éven át tapasztalható csökkenéssel. Az új vezető meghonosított egyfajta nehezen befogadható ifjúsági kultúrát, melyet jól példáznak a Harlem Globetrotterrel játszott kosárlabdameccsbemutatók, egy nyugati slágerokat játszó lányzenekar – Disney-rajzfilmfiguráknak öltözött táncosokkal körítve –, egy csillogó-villogó új vízpark, valamint gyönyörű ifjú feleségének, egy korábbi énekesnőnek (Észak-Koreában) szokatlan nyilvános megjelenései férje társaságában.

A gazdaság mindenestre továbbra is alapvetően négy forrásra épül: a Kínába irányuló halászati termék- és ásványkincsimporttól, melyeket gyakran rabgazdaságok állítanak elő; a Szibériába, Afrikába és a Közel-Keletre szállított, szinte rabszolgamunkát végző brigádokra, a tiltott hamisítás és csempészet bevételeire; illetve a Dél-Koreától és a Nyugattól érkező segélyszállítmányokra, melyeket az éhínség rémével fenyegetőzve zsarolnak ki. A 2000-es években Peking megpróbálta meggyőzni Kim Dzsongilt, hogy ő is vezessen be a kínaihoz hasonló reformokat. Az idősebb Kim azonban valószínűleg helyesen ítélte meg, hogy az ekkora horderejű reformok politikai öngyilkossághoz vezetnének. Még Kína is majdnem összeomlott 1989-ben, Teng Hsziao-ping reformjainak első tíz éve után.

Észak-Korea inkább Kelet-Németországhoz, mint Kínához hasonlítható: szomszédjában van egy másik, hasonló nagyságú koreai rendszer, mely sikeresebb gazdasági modellt tud felmutatni. Még a Kimék által engedélyezett kismértékű nyitás is információéhséget vont maga után, melyet folyamatosan táplálnak a Kínába szabadon átjáró utazók vagy illegálisan átszökők és a dél-koreai

– ahogy ők nevezik – „disszidens közösség” által terjesztett rádiós és egyéb híradások, s mely félő, hogy egy ponton tömeges ellenállásba fordul át. A rezsim, mindezt megakadályozandó, úgy próbálja ellenőrzés alatt tartani az információáramlást, hogy a rádiókészülékek csak az engedélyezett frekvencián működhetnek, az áttervezett mobiltelefonok és a számítógépek pedig csak a kormány által jóváhagyott oldalakhoz férhetnek hozzá. A lakosság továbbra is együttműködőnek tűnik, de nemigen lehet a tömjénezésnek azt a légkörét tapasztalni, mint az előző nemzedékek és nagyapja esetében. Kelet-Németországhoz hasonlóan az észak-koreai állampolgárok is megállíthatatlan folyamban menekülnének, ha megnyílnának a határok, ők pedig teljességgel felfognák, mi történik kinn a világban.

Hasonló merészséggel bánt el a fiatal vezető külföldi ellenségeivel is. A szomszédos nagyhatalmak egyike sem nézi jó szemmel; Kim Dzsongunnak mégis sikerül sakkban tartania őket. Dél-Korea a Szöul felé irányított ágyúk ezreinek fenyegetése alatt él, és időszakos katonai provokációkat kénytelen elszenvedni Észak-Korea részéről. Tekintettel a várható tömeges bevándorlásra, sokkal inkább fél azonban a phenjani rezsim összeomlásától, mint a fennmaradásától, és jelentős élelmiszersegélyekkel támogatja. Tokió Észak-Koreát illető diplomáciai tevékenysége arra összpontosult, hogy kiderítse, mi lett a sorsa azoknak az – ismeretlen számú – állampolgárainak, akiket az 1970-es évek végén és az 1980-as években raboltak el észak-koreai ügynökök a japán partvidéki városokból, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy nyelvtanárokra és esetleges kémekre teygenek szert.¹⁰

Kína ellenzi az észak-koreai atomfegyverkezési programot, mert az a dél-koreai, a japán és az amerikai fegyverpolitikát számára kedvezőtlen irányba tereli (mint például a legutóbbi dél-koreai egyezmény a THAAD¹¹ nevű amerikai

¹⁰ Ld. Roberts Boynton, *Belépés csak meghívott vendégek számára: Észak-Korea emberrablási tervzetének igaz története (The Invitation-Only Zone: The True Story of North Korea's Abduction Project)* (Farrar, Straus és Giroux, 2016).

¹¹ Terminal High Altitude Area Defense (THAAD), azaz nagy magasságú, végső fázisú, ballisztikus rakéta elleni védelmi rendszer.

radar és rakétavédelmi rendszer alkalmazásának ügyében), továbbá növeli egy szomszédban folyó – igaz Kína által elég távolinak tartott – nukleáris háború és menekültáradat esélyét. Peking azonban nem tekinti válsághelyzetnek az észak-koreai problémát oly módon, mint az Egyesült Államok, mivel bizonyos előnyökkel jár Kína számára. Phenjan bomlasztó magatartása nincs jó hatással Washingtonnak és elsődleges ázsiai szövetségeseinek, Tokiónak és Szöulnak a viszonyára, ugyanis mindhárom partner más szempontokat tart elsődlegesnek az észak-koreai fenyegetés kezelésében.

A régió „diplomáciai életében” a közvetítő jelentőségű szerepét betöltő Kínának sikerült közelebb vinnie Dél-Koreát a problémához, valamint Washington hálójának kifejezésére köteleznie, bármiféle erőfeszítés is történik Peking részéről az észak-koreai helyzet megoldására. Bár a kínaiak sohasem kedvelték a Kim-dinasztiát, kénytelenek a fennálló Észak-Koreával tárgyalni. 2016 júniusában Hszi Csin-ping kihallgatáson fogadta Kim Dzsongun személyes különmegbízottját, annak ellenére, hogy a küldött megbízatása annak a felháborító üzenetnek az átadásából állt, mi szerint Phenjan soha nem fogja feladni atomfegyver-programját.

Peking szerint a koreai atomprobléma megoldásának kulcsa elsősorban Washington kezében van. A kínaiak szemében az észak-koreai atompolitika elkerülhetetlen válasz azokra az ország létét érintő fenyegetésekre, amelyek évtizedeken át érkeztek az Egyesült Államok felől, pontosan úgy, ahogy Phenjan állítja. Kínai stratégiai szakemberek úgy vélik, hogy Phenjan letett volna atompolitikájáról, ha Washington hitelt érdemlő biztosítékokat adott volna arról, hogy nem kívánja megdönteni a rezsimit. Bár Washington sok mindenről beszélt ebben a szellemben, soha nem fogalmazott azonban elég határozottan és általánosan, hogy szavahihető legyen. Két fontosabb, az atomprogram felszámolásáról szóló megállapodás hiúsult meg Phenjan és Washington között – 1994-ben és 2005-ben – a kétkulacos politika miatti kölcsönös vádaskodások közepette. Most már túl késő lenne Kína szerint Észak-Korea nukleáris leszerelésére. Kim Dzsongun célja az, hogy

nemzetközileg atomhatalomként ismerjék el országát. Végül majd az Egyesült Államoknak is be kell adnia a derekát.

Nincs semmi új abban, hogy Északkelet-Ázsia leggyengébb gazdasága képes az összes többinek ellenszegülni. Mint Charles Armstrong *A gyengék zsarnoksága (Tyranny of the Weak)* című könyvében rámutat, a hidegháború idején Phenjan „mesteri taktikázásának” köszönhetően végig a Kína és a Szovjetunió közti versengés haszonélvezője volt. A Kim-dinasztiának és kommunista pártfogóinak a viszonya még annál is rosszabb volt, mint amit kívülről sejteni lehetett, mégis mindkét ország egyfolytában Phenjan támogatását igyekezett megszerezni. A taktika ma sem változott, mikor is a rezsim arra alapozza a világgal való szembenállását, hogy akár fennmarad, akár összeomlik, a pusztítás elkerülhetetlen.

Kim Dzsongun meglepetést okozott a kételkedőknek. Öt év alatt egy nem túl ígéretesnek tűnő helyzetet bizonyos értelemben sikertörténetévé változtatott. Megcáfolta azokat kül- és belföldön egyaránt, akik kétségbe vonták éberségét és kegyetlenségét; egy kisebb mértékű gazdasági fellendülés előmozdítójává vált; továbbá elérte, hogy országát az atomhatalmak közé sorolják. Kína nyomatókos kérésére az ENSZ büntető intézkedéseinek módosítottak, hogy az ne fenyegetse a rezsim fennmaradását. Ha Kim gazdasága meggyengülne, Kína és Dél-Korea feladata lenne a kisegítése. Kizárólag akkor fenyegetne az összeomlás veszélye, ha megrendülne Kim egészségi állapota. Azonban az erős, fegyelmezett hadsereg – látván, hogy kiváltságai forognak kockán – még ebben az esetben is fenntartaná a rendet. A helyzet Kína számára járna a legtöbb előnnyel; ez az egyik oka annak, hogy Peking nem látja szükségét azoknak a készenléti terveknek, melyeket sok nyugati stratégiai szakember sürget. Ez mindenestre nem túl dicsőséges győzelem az ifjú koreai vezető és honfitársai számára – az önfenntartás csapdjában vergődő országban nem fog egyhamar véget érni a rémálom.

(The New York Review of Books)